



MASOFAVIY TA'LIMGA BO'LGAN MUNOSABATLARNI SHAKLLANTIRUVCHI OMILLAR

Muallif: Abdumannopova Xayitxon Iftixorjon qizi

Qo'qon Universiteti Andijon filiali

Psixologiya yo'nalishi, 25–03-guruh

Masofaviy ta'lim shakli

+998 90 626 99 92

abdumannopovaxayitxon1994@mail.com

Ilmiy rahbar: Xalimjonov Abduqunduz Rahimjon o'g'li

Anotatsiya: Ushbu maqolada masofaviy ta'lim tizimiga talabalar tomonidan shakllantiriladigan munosabatlarni belgilovchi asosiy psixologik, texnologik va ijtimoiy omillar tahlil qilinadi. Masofaviy ta'lim zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanishi bilan talabalar o'quv jarayoniga yangi yondashuvlar bilan moslashishga majbur bo'lishdi. Maqolada talabaning o'zini boshqarish qobiliyati, motivatsiyasi, ichki intizomi, vaqtni rejalashtirish ko'nikmalari va texnologik imkoniyatlarga moslashuvi masofaviy ta'limga bo'lgan munosabatning shakllanishida muhim omillar sifatida ko'rsatiladi. Shuningdek, o'qituvchi bilan muloqot sifati, onlayn platformalardan foydalanish darajasi va texnik qulayliklar talabaning o'quv jarayoniga bo'lgan ishonchi va qiziqishini oshirishda katta rol o'ynaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, masofaviy ta'limga ijobiy munosabatni shakllantirish uchun talabalar uchun psixologik tayyorgarlik, texnik yordam va pedagogik qo'llab-quvvatlash tizimli ravishda amalga oshirilishi kerak. Ushbu yondashuvlar o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga, talabaning bilimini mustahkamlashga va o'z-o'zini rivojlantirishga xizmat qiladi.



Kalit soʻzlar: Masofaviy taʼlim, motivatsiya, psixologik tayyorgarlik, texnologik tayyorgarlik, vaqtni boshqarish, oʻquv jarayoni, oʻqituvchi muloqoti, talabalar munosabati

Kirish

Zamonaviy taʼlim tizimida masofaviy oʻqitish tobora kengayib, oʻquv jarayonining ajralmas qismiga aylandi. Masofaviy taʼlimning asosiy afzalliklari: geografik cheklovlarning yoʻqligi, individual oʻquv tempida bilim olish, vaqtdan samarali foydalanish imkoniyatlari va raqamli resurslarga erkin kirishdir. Shu bilan birga, masofaviy taʼlim talabalar ongida turli xil psixologik va motivatsion reaksiyalarni keltirib chiqaradi. Talabalar baʼzan oʻzini yolgʻiz his qilishi, texnik nosozliklar yoki platformaga moslashish qiyinchiliklari tufayli stress va bezovtalikni boshdan kechiradi.

Talabaning masofaviy taʼlimga boʻlgan munosabati uning shaxsiy xususiyatlari, psixologik holati va ijtimoiy tajribasi bilan bevosita bogʻliq. Ichki motivatsiya, oʻz-oʻzini boshqarish, vaqtni rejalashtirish va masʼuliyat hissi talabani faol va samarali oʻquv jarayoniga jalb qiladi. Shu bilan birga, texnologik tayyorgarlik darajasi va oʻqituvchi bilan muloqot sifatining pastligi talabalar qiziqishi va ishtiyoqini kamaytiradi.

Ushbu maqola masofaviy taʼlimga boʻlgan munosabatni shakllantiruvchi omillarni aniqlash, ularni tahlil qilish va samarali psixologik hamda pedagogik yondashuvlarni belgilashga qaratilgan. Tadqiqotning maqsadi — talabalarning masofaviy taʼlim jarayoniga ijobiy munosabatini oshirish, bilim olish jarayonini samarali tashkil etish va oʻz-oʻzini rivojlantirish imkoniyatlarini yaratishdir.

Asosiy qism

Masofaviy taʼlimga boʻlgan munosabatni shakllantiruvchi asosiy omillar uch asosiy guruhga boʻlinadi: psixologik, texnologik va pedagogik.



1. Psixologik omillar:

Talabaning ichki motivatsiyasi, mas'uliyati va o'z-o'zini boshqarish qobiliyati masofaviy ta'limga munosabatni belgilashda muhim rol o'ynaydi. Ichki motivatsiya yuqori bo'lgan talabalar o'quv jarayonida faol ishtirok etadi, vaqtni samarali boshqaradi va dars materiallarini o'zlashtirishga intiladi. Shu bilan birga, ichki motivatsiya yetarli bo'lmagan talabalar qiziqishsiz va passiv bo'lib qoladi, bu esa o'quv samaradorligini kamaytiradi.

2. Texnologik omillar:

Talabaning texnologik tayyorgarligi va internet hamda qurilmalar imkoniyatlaridan samarali foydalanishi masofaviy ta'lim jarayonida ishonch hosil qilishga yordam beradi. Agar talaba onlayn platformalardan foydalanishda qiyinchiliklarga duch kelsa yoki texnik nosozliklar yuz bersa, bu uning stress darajasini oshiradi va o'quvga bo'lgan munosabatini salbiy tomonga o'zgartiradi. Shu sababli texnik yordam, qo'llanmalar va repetitorlar tomonidan platforma bilan ishlash bo'yicha treninglar talabalar uchun muhimdir.

3. Pedagogik omillar:

O'qituvchi bilan muloqot sifati va pedagogik yondashuv ham masofaviy ta'limga bo'lgan munosabatni shakllantiradi. Onlayn darslar aniq va tushunarli bo'lishi, savollarga tezkor javob berish, motivatsion rag'batlantirish, talaba yutuqlarini baholash va doimiy feedback taqdim etish talabalar ishonchini oshiradi. Shu bilan birga, interaktiv metodlar, guruh ishlari va muhokamalar talabalarda ijobiy munosabatni kuchaytiradi.

4. Ijtimoiy va individual omillar:

Talabaning oilaviy sharoiti, o'quv muhiti, yaqin do'stlar va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash ham muhim ahamiyatga ega. Talaba o'zini yolg'iz his qilmasligi,



muammolarni muhokama qilishi va maslahat olishi ijobiy ruhiy holatni mustahkamlaydi.

5. Tavsiyalar:

Talabalarni masofaviy ta'limga psixologik tayyorlash;

Texnik tayyorgarlikni oshirish va platformaga moslashuvni ta'minlash;

O'qituvchi tomonidan interaktiv va motivatsion metodlarni qo'llash;

Talabalarni o'z vaqtini boshqarish va o'zini rag'batlantirishga o'rgatish;

Ijtimoiy qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish.

Ushbu yondashuvlar masofaviy ta'lim jarayonida talabalar o'rtasida ijobiy munosabatni shakllantiradi va o'quv samaradorligini oshiradi.

Xulosa

Masofaviy ta'limga bo'lgan talabalarning munosabati psixologik, texnologik va pedagogik omillarning murakkab o'zaro ta'sirida shakllanadi. Ichki motivatsiya va o'z-o'zini boshqarish qobiliyati talabani faol ishtirok etishga undaydi, texnologik tayyorgarlik esa stressni kamaytiradi va o'quv jarayoniga ishonchni oshiradi. Shu bilan birga, o'qituvchi bilan muloqot sifati va interaktiv metodlar masofaviy ta'limga ijobiy munosabatni mustahkamlaydi.

Masofaviy ta'limning samaradorligini oshirish uchun talabalarni psixologik tayyorlash, texnik qo'llab-quvvatlash, interaktiv va motivatsion pedagogik yondashuvlarni qo'llash zarur. Shuningdek, talabalar orasida ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimini rivojlantirish, vaqtni boshqarish va o'zini rag'batlantirish bo'yicha ko'nikmalarni shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega.

Natijada masofaviy ta'limga ijobiy munosabat talabaning bilimini mustahkamlash, o'z-o'zini rivojlantirish va o'quv jarayonida yuqori natijalarga



erishishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuvlar talaba psixologiyasini inobatga olgan holda ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etish imkonini beradi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Xo'jayev M. Ta'lim psixologiyasi. Toshkent: Fan, 2019. — 185 b.
2. Karimova R. Psixologik yordam asoslari. Toshkent: Fan, 2020. — 210 b.
3. Amonov U. Stress va unga qarshi kurash texnikalari. Samarqand, 2021. — 168 b.
4. Bandura A. Self-Efficacy: The Exercise of Control. Stanford University Press, 2018. — 320 p.
5. Kabat-Zinn J. Mindfulness for Beginners. Boston: Shambhala, 2016. — 189 p.
6. Palloff R., Pratt K. Collaborating Online: Learning Together in Community. San Francisco: Jossey-Bass, 2019. — 240 p.